

mange andre punkter lære af hinandens erfaringer.

5 år efter Rio kan vi konstatere, at Danmark nationalt til fulde opfylder målene i Agenda 21, Rioerklæringen og erklæringen om skovprincipperne. På det regionale og globale plan har Danmark i samarbejde med EU og de nordiske lande arbejdet for en opfyldelse af Rio-målene. På det regionale plan vil jeg nævne de initiativer, der er taget i Østersø- og Nordsøregionerne, på de paneuropæiske miljøkonferencer og med EU's 5. miljøhandlingsprogram. Vi kan også glæde os over de fremskridt, der globalt er sket, eksempelvis på det sociale topmøde i København, hvor der blev opnået enighed om vigtige principper for social fremgang. Vi kan glæde os over den økonomiske fremgang, der er sket i visse dele af den tredje verden, og vi kan glæde os over de fremskridt, der globalt set er sket med de overordnede miljøkonventioner: klimakonventionen, biodiversitetskonventionen, ørkenkonventionen, Baselkonventionen, Montrealprotokollen og de globale konventioner, der beskytter de truede dyrearter.

Vi har opnået store landvindinger på kemikalieområdet, hvor der er truffet vigtige beslutninger om PIC og POP – for de uindviede er PIC den informationsprocedure for farlige kemikalier, der eksporteres fra rige til fattige lande, som hidtil har eksisteret på et frivilligt grundlag, men som i fremtiden vil blive en obligatorisk procedure, og POP står for de særlig ondartede, persistente, organiske forureningsstoffer.

Vi har også opnået resultater på havområdet gennem vedtagelsen af handlingsprogrammet om den landbaserede havforurening, og endelig var nedsættelsen af et internationalt skovpanel samt rapporten herfra selvfølgelig en af 5-årsperiodens centrale begivenheder.

Samlet kan jeg konkludere, at der faktisk er opnået en række positive resultater siden Rio.

Meget er som sagt gjort, men det er klart, at meget mere kan gøres, navnlig med at omsætte de mange flotte mål og gode konventioner til konkret handling. Situationen er jo desværre ikke bedre nu 5 år efter Rio, end den var under Riokonferencen. Faktisk er den, bortset fra ozonlagsbeskyttelsen og formentlig tilstanden af skovene på den nordlige halvkugle, ringere end i Rio. Det haster derfor med at fremskynde opfyldelsen af de mål, vi satte os i Rio. Det er ikke sådan, at miljøproblemerne var noget, vi klarede i Rio, og at de nu ikke er et anliggende, vi behøver at ofre så megen opmærksomhed.

Tværtimod viser resultaterne, at det, vi hidtil har gjort, har været alt, alt for lidt, om end det har været positivt.

Særdeles skuffende er det at konstatere, at den officielle udviklingsbistand fra donorlandene til udviklingslandene generelt set slet ikke er sat i vejret efter Rio. Tværtimod har de rige lande i deres fortsat stigende velstand kun været parat til at ofre en beskedent del som bistand til udviklingslandene. Faktum er, at tallene er gået ned fra i gennemsnit 0,34 pct. i 1992 til i gennemsnit 0,27 pct. i 1995; ja, for et stort og rigt land som USA's vedkommende er procenten vel helt nede under 0,1 i øjeblikket.

Det er selvfølgelig en virkelig trist udvikling, især set fra udviklingslandenes side, fordi de med nogen ret kan hævde, at industrilandene ikke overholder deres del af den aftale, der blev indgået i Rio om, at fattige udviklingslande skal hjælpes til en bæredygtig udvikling. Faktisk er det i alle de globale konventionsforhandlinger, jeg har deltaget i, standardargumentet, og det er et argument, som er meget svært at afvise. Vi kan selvfølgelig henvise til, at vi her i Danmark og i Norden gør en særlig indsats, og det giver os også stor gennemslagskraft og troværdighed; men sagligt set kan OECD-landegruppen som helhed ikke tilbagevise ulandenes anklage på dette punkt. Når vi ser på finansieringen, er noget af det mest positive, der er sket internationalt, faktisk etableringen af den globale miljøfacilitet GEFN.

Der har under forberedelsen af den særlige generalforsamling været enighed om, at Agenda 21 ikke skal genforhandles, men at den skal koncentrere sig om at tage initiativer på områder, hvor der kræves handling. Vi er opmærksomme på, at der er andre lige så vigtige områder som dem, jeg her vil nævne, men hvor initiativerne allerede er sat på skinner, og den danske forhandlingslinje skal ses i lyset heraf.

Kommissionen for Bæredygtig Udvikling har i de forløbne 5 år overvåget opfølgningen af Rio, og der er især tre ting, vi har lært af denne proces. For det første må vi investere mere i det enkelte menneske og det enkelte menneskes opmærksomhed på problemerne. Det egentlige slag drejer sig ikke så meget om konferencer og konventioner, men om de holdninger, vi hver især har, og det er derfor vigtigt at investere i oplysning og uddannelse, kapacitetsopbygning og bevidstgørelse.

Det er vigtigt at inddrage NGO'erne, som yder en vital indsats i denne proces, og en fort-